

OCD in Halacha-

Obsessive Compulsive Disorder

4 Sevaras to permit being Mevatel a Mizvas Asse for therapy of OCD:

- 1] Chalel... for future
- 2] Darchei Noam vs Mitztaer
- 3] Osek B'mizva
- 4] Yoser Michomesh

[1]

שולחן ערוך סימן שכט סעיף ד

אפי' מצאוהו מרוצץ, שאינו יכול לחיות * אלא לפי שעה, מפקחין

ביאור הלכה סימן שכט

אלא לפי שעה - ואע"ג דלא שייך הכא הטעם חלל שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה?
משום דלאו דוקא שבת ה"ה שאר מצות כמו שכתב המאירי ביומא ז"ל ואעפ"י שנתברר

שאי אפשר לו לחיות אפילו שעה אחת שבאותה שעה ישוב בלבו ויתודה עכ"ל

שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן פג

... הניח בן אחריו שהוא לעת הזאת בן ז' שנים והנער בכל מעשיו כמתעתע מדבר ואך קול דברים ובעצמו אינו יודע מהו מדבר, שומע בעת מדברים אליו ואינו יודע תכלית שום כוונה מיוחדת על בוריה ממה שדברו אליו, אינו לא חרש ולא אלם אף לא פקח, כל מעשיו רמיזותיו קריצותיו תנועותיו מוכיחין מעידין ומגידין אשר הוא שוטה ודעתו קלישתא מאוד, ואחרי אשר אבי הנער הלזה הניח עזבון גדול וסך עצום ואין יורש אחר זולת השוטה הזה, הנה קרובי הנער אספו הרופאים המומחים מנוסים לדעת מה לעשות למצוא מזור ותרופה לתחלואי גופו ונפשו, והרופאים כלם פה א' כי יש בו מעט דעת ודעתו קלישתא ואין רפואה אחרת למכתו אם לא בעיר ווען או בעיר וואצין סמוך לפעסט אשר שמה הוקם בית חנוך מורים מחנכים מלמדים לאלה דעת ומזמה, ואם יבוא שמה בודאי בלי שום ספק יעלה מעלה אחר מעלה בדעת, ואף כי לא יהיה חריף כשארי בני אדם עכ"פ יגיע למעלה להיות בעל אנושי לישא וליתן לכלכל דבריו במשפט לטרוף טרף לו. וזהו מקום השאלה - כי ... לא יניחו להוביל לו שמה דבר ממקום אחר והוא צריך להיות בחברה ואגודות כל הנמצאים שמה ואף במאכלן ומשקן, אם רשאים למוסרו שמה כיון שבודאי יאכל נבילה וכל טרפה, או לא?

... נחזור לעניינינו הנ"ל אם הוא שוטה כל כך שיהיה פטור מכל מצות, נהי דמ"מ אסור למיספי ל' איסור בידיים, ואפילו נניח דהמסירה לבית החינוך הוי כמיספי איסור בידיים, מ"מ שרי כדי להוציאו משטיותו ולהכניסו לדת יהדות, ומוטב שיחלל תורה זמן מה כדי שישמור מצות הרבה.

דומה קצת להולך במדבר ואינו יודע מתי שבת שאסור לו לעשות יותר מכדי פקוח נפש משום ספק שבת ומ"מ הולך כמה שירצה אפילו למ"ד תחומין דאורייתא... דאי לאו הכי לא יגיע לעולם ליישוב, ע"ש, ... והכא נמי אי לא יאכל עתה דברים האסורים לא יבוא לעולם לידי חיוב דאורייתא:

...ומ"מ נ"ל דשאני הכא דלא הוא ולא אחרים עבדי איסורא עכשיו בשבילו מהיכי תיתי לא נעביד כל טצדקי להכשירו לתורה ולמע"ט, ואע"ג דאנן עבדינן איסורא זוטא במה שמאכילין איסור בידיים והתורה אמרה לא תאכילום, י"ל היינו כשאין לצורך מצוה אבל לצורך מצוה שרי... דקטן מברך ברכת המזון משום חנוך אע"ג דעובר על לא תשא וכו' ... מוכח מכל הלין דבמקום מצוה שרי למיספי ליה, ומכ"ש הכא להביאו לחיי עד לקיים כל התורה על כן נ"ל בפשטות להתיר...

בנדון שלפנינו אין אומר דבר אלא שמשכירו לרפאותו ולזונו ובמה שירצה וה"ל כמעמיד אצל נבילה או כנותן לו ערב שבת עם חשיכה אע"פ שודאי ילך בשבת ויוציאו מרשות היחיד לרשות הרבים וד' אמות ברשות הרבים מ"מ שרי אי לא עביד על דעת אביו, א"כ הכי שרי ובתנאי שכשיגיע לבן י"ג שנים ויום א' יוציאוהו משם עכ"פ, זה נלע"ד מעיקר הדין, ומ"מ העידו קדמונינו ז"ל שע"י מאכלות אסורות בנערות מטמטם הלב ומוליד לו טבע רע, עדיין אני אומר מוטב שיהיה שוטה כל ימיו וכו'.

[2]

חשוקי חמד מגילה דף ג עמוד א

כמו כן בשו"ת בשמים ראש (סימן צד) נשאל על אשה שאינה יכולה לאכול מרור, ואם תאכלנו תחלה יום או יומיים?

והשיב שלא מבעיא שבמרור היא פטורה, שלא נפסק ההלכה אי נשים חייבות במרור, או שאינו אלא רשות, אלא אפילו למ"ד מצה בזמן הזה דאורייתא, פטור משני טעמים:
א. משום שהתורה לחיים ניתנה, ואין זה דרכי נועם, וראיה לכך מדברי המשנה בסוכה (דף כה ע"א) שחולה ומשמשיו פטורים מן הסוכה, והרי בסוכה לא רק חולה פטור אלא אפילו מצטער פטור, ולכך כתבה המשנה חולה, כדי ללמוד ממנו לכל המצוות שהחולה פטור.

[3]

ב. דמצוה גדולה להברות גופו מכל חולי, ועוסק במצוה הוא, ופטור משאר מצוות עשה.

... ומ"מ סיים שישראל קדושים הם, ואינם מתרפים מהמצוות, כל שאפשר להם מעט מעמידין עצמן בכח ומרכינים ראשן, אבל בחולה הנופל למשכב אין מחייבין אותו בדבר הקשה לו, ואין צריך להביא עצמו לזה, ואיסורא נמי איכא לחבול בעצמו, עכ"ד.

וכעין הטעם השני תירץ בקובץ שיעורים (ח"ב סימן מו) את תשובת הגאונים שחולה ומשמשיו פטורים מתפילה כמו מסוכה,
והעיר הקובץ שיעורים הרי בסוכה יש לחולה פטור מיוחד דתשבו כעין תדורו, ומה שייך פטור זה גבי תפילה?
והשיב דכשם שמשמשיו פטורים מצד העוסק במצוה, כך החולה עצמו פטור מן המצוה בגלל טעם זה, דהא עוסק במצות השבת גופו, ולכן שפיר מדמים תפילה לסוכה.

R Dovid Cohen- OCD shaila regarding davening- joke- orthodox astronaut lands on moon, falls to floor -what's wrong? Im so exhausted- nonstop shacharis mincha mariv, shacharis mincha mariv....!

[4]

Choleh shein bo sakana is patur from mizvos asseh bc it's yeser michomesh

Chelkas yoav -Klalei Hashas- p.268/292 on Otzar Hachochma - Dinei Oness, Anaf Zayin

Yoav Yehoshua Weingarten (1845-1923) began his studies with Rabbi Zev Nachum Borenstein in Biała, commonly referred to as the Agudas Eizov, but largely developed under the tutelage of his son, Rabbi Avrohom Bornsztain, commonly referred to as the Avnei Nezer, becoming one of his premier disciples. The relationship was a unique one because there was only a 6-year difference between Bornsztain and Weingarten. ^[Wikipedia]

[see Avnei Nezer, below]

אשר ע"כ נראה לי ברור דהטעם הוא משום דכל היכא שהמצוה תגרום לו חולי שאין בו סכנה והיא בקום ועשה פטור מלקיימה, ע"כ כיון דמבואר בע"ז (דף כח ע"א) וברמ"א (יו"ד סי' רסב סעיף ב) דצער גדול דינו כחולה שאין בו סכנה ועי' באו"ח (סי' שכח סעיף יז), מש"ה שפיר הוצרך רבא לחדש דין מצטער דאפי' בלא צער גדול פטור, וזהו מחודש רק בסוכה מכח תשבו כו', אבל גשם דינו כצער גדול כמו צינה

כתובות דף נ עמוד א

א"ר אילעא: באושא התקינן, המבזבז - אל יבזבז יותר מחומש.

תניא נמי הכי: המבזבז - אל יבזבז יותר מחומש, שמא יצטרך לבריות; ומעשה באחד שבקש לבזבז [יותר מחומש] ולא הניח לו חבריו, ומנו? רבי ישבב, ואמרי לה רבי ישבב, ולא הניחו חבריו, ומנו? רבי עקיבא. אמר רב נחמן, ואיתימא רב אחא בר יעקב: מאי קרא? וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות לולב סימן תרנו

הגה: ומי שאין לו אתרוג, או שאר מצוה עוברת, ו א"צ לבזבז עליה הון רב, וכמו שאמרו: המבזבז אל יבזבז יותר מחומש, * אפילו מצוה עוברת (הרא"ש ורבינו ירוחם נ"י ח"ב); ודוקא מצות עשה, אבל לא תעשה יתן כל ממונו קודם שיעבור (הרשב"א וראב"ד)

חשוקי חמד מגילה דף ג עמוד א

כתב באבני נזר (יו"ד סימן שכא) בילד שנולד צולע, והרופאים אומרים שרפואתו היא לשים רגליו בגבס מיד, אולם אם יניחו את הגבס לא יוכלו למולו ביום השמיני, ואם נרצה למולו ביום השמיני לא נוכל להניחו בגבס, האם מותר לבטל מצות מילה ביום השמיני למען רפואת רגלו או לא? והשיב שמאחר וכל אדם היה מוכן לוותר על יותר מחומש נכסיו כדי שלא יהיה צולע א"כ

אין אדם חייב להשאר צולע כדי לקיים מצות עשה.

וכך נראה גם בני"ד דמותר לאיש יקר זה לבטל
ברכות וקר"ש כדי להתרפא ויכול לקיים
מצוות אלה כהלכתן ודקדוקיהן.

וביסוד הסברא הרי זה דומה למה שאמרו חז"ל
(יומא פ"ה ע"ב) חלל עליו שבת אחת כדי
שישמור שבתות הרבה ואם לא נתיר לו לבטל
מצוות אלה במעט לעולם לא יתרפא ונמצא מבטל
מצוות אלה תדיר מתוך שברון לב ואנחת נפש,